

ÚNIA regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska

THE CONFEDERATION OF EUROPEAN FOREST OWNERS European Family Forestry – sustainability in action!
Konfederácia európskych vlastníkov lesov - Európske rodinné lesné hospodárstvo – udržateľnosť v akcii!

Hlasovanie o výsledku trialógu o zákone o obnove prírody (NRL) v pléne Európskeho parlamentu (EP)

Dámy a páni poslanci Európskeho parlamentu,

Politika by mala usmerňovať - nie paralyzovať; mala by stimulovať - nie obviňovať; mala by motivovať - nie manipulovať; mala by pestovať dialóg s tými, ktorých sa to týka.

čoskoro budete v pléne Európskeho parlamentu hlasovať o výsledku **trialógu o zákone o obnove prírody (NRL)**. Ako poslanci Európskeho parlamentu, ktorých hlasovanie pripraví pôdu pre príslušné rozhodnutia, by sme vám chceli vopred vysvetliť dôsledky vášho hlasovania.

Vaše hlasovanie bude to mať priamy a ďalekosiahly vplyv aj na poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybárstvo na Slovensku. **Podľa Európskej komisie budú poľnohospodári, lesníci a rybári znášať hlavné bremeno obnovy poľnohospodárskych, lesných a morských oblastí, ako aj ich náklady.**

Plénum EP 12. júla 2023 vyslalo stranám trialógu jasný signál, že **návrh Komisie o NRL je v tejto podobe z vecného a technického hľadiska neprijateľný, a svojím hlasovaním návrh Komisie v podstate odmietlo**. EP odmietol vyčlenenie 10 % v otvorenej kultúrnej krajine, implementáciu mimo oblastí Natura 2000, ukazovatele pre poľnohospodárstvo a dodatočné ukazovatele pre lesné hospodárstvo. EP v podstate vyslal stranám trialógu odkaz, že NRL nepredstavuje žiadnu pridanú hodnotu k existujúcim cieľom smernice o biotopoch. A je to tak správne!

Kompromis dosiahnutý v rámci trialógu je však **zložitý a nejasný aj z hľadiska jeho štruktúry a financovania. Opatrenia sa musia naďalej záväzne vykonávať aj mimo oblastí Natura 2000.**

Pre Slovensko, ktoré s viac ako 60% územia v európskej sieti chránených území NATURA2000 to môže byť katastrofa pre všetky vidiecke oblasti, ktoré vďaka nezodpovedným krokom v manažmente území NATURA2000 spôsobujú postupný zánik vidieckych oblastí namiesto ich udržateľnosti.

Koncepcia opatrení a výber oblastí sú z veľkej časti ponechané na členské štáty. Otvorené otázky implementácie a formulácie skrývajú veľké riziko nerovnomernej implementácie - a tým aj konkurenčných nevýhod v rámci EÚ.

Okrem toho **nie je zabezpečené financovanie požadovaných opatrení, ktoré Komisia vo svojom posúdení vplyvu odhaduje na najmenej 154 miliárd EUR**. Víťame skutočnosť, že prerozdelenie finančných prostriedkov spoločnej poľnohospodárskej politiky nie je na stole. Stále však nie je jasné, ako sa budú požadované opatrenia financovať.

Vzhľadom na rozpočtovú situáciu v Slovenska a škrtý, ktoré už slovenskí poľnohospodári a najmä vlastníci lesov museli prijať, **nevidíme v štátnom rozpočte Slovenskej republiky žiadne možnosti financovania opatrení na obnovu prírody, ktoré sa teraz požadujú.**

Existuje riziko, že poľnohospodári a vlastníci lesov budú musieť sami zaplatiť za obnovu pôdy a z toho vyplývajúce straty na úrode či straty z príjmov z lesa, čo môže viesť k úplne opačnému efektu ako zákon o ochrane prírody zamýšľa – povedie k ďalšiemu úpadku vidieckych oblastí a zanechaniu starostlivosti o pôdu v kultúrnej krajine.

Našou veľkou obavou je, že produktivita a medzinárodná konkurencieschopnosť nášho poľnohospodárstva je nezodpovedne ohrozená. Mechanizmus pozastavenia (záchranná brzda) nariadenia, ktorý sa teraz zaviedol v rámci postupu trialógu a podľa ktorého možno pozastaviť vykonávanie nariadenia v prípade mimoriadnych udalostí, je zložitý a časový rámec maximálne jedného roka je taký úzky, že pravdepodobne nebude mať veľký účinok.

Implementáciou smerníc o biotopoch a vtákoch členské štáty EÚ plnia všetky medzinárodne dohodnuté ciele v NPR a spolu s poľnohospodárskym a lesníckym sektorom vyvíjajú v tejto oblasti neustále úsilie zvlášť ak Slovensko vykazuje viac ako 1,3 mil. hektárov lesnej pôdy a 0,5mil. hektárov poľnohospodárskej pôdy v európskej sústave NATURA2000 od roku 2004.

Kôň, ktorý je dvakrát osedlaný, nebeží rýchlejšie, ale nakoniec sa pod záťažou zlomí!

Konkrétne kritizujeme nasledujúce body výsledku trialógu z hľadiska poľnohospodárstva:

1. vytváranie krajinných prvkov s vysokou prírodnou hodnotou - t. j. vyňatie plôch z obrábania - naďalej existuje s cieľom jej zvýšenia.
2. v cieľoch pre opätovné zamokrenie rašelinísk sú uvedené jasné plošné ciele s termínmi realizácie. Členské štáty by mali vytvoriť motivačné systémy a možnosti opätovného zavlažovania pre poľnohospodárov. **Rovnako ako v prípade ostatných požadovaných opatrení nie sú na úrovni EÚ vyčlenené žiadne finančné prostriedky.**
3. Členské štáty by mali zaviesť opatrenia, ktorých výsledkom bude, že 2 z nasledujúcich 3 ukazovateľov budú do roku 2030 vykazovať pozitívny trend:
 - Index motýľov trávnych porastov
 - Zásoby organického uhlíka v minerálnej ornej pôde
 - Podiel poľnohospodárskej pôdy s krajinnými prvkami s vysokou biodiverzitou
4. Členské štáty by mali prijať opatrenia na zvýšenie počtu vtákov poľnohospodárskej pôdy z východiskovej hodnoty 100 na 110 % do roku 2030, 120 % do roku 2040 a 130 % do roku 2050 v prípade veľmi ohrozených druhov. Okrem toho sa má zvýšiť počet menej ohrozených druhov na 105 % do roku 2030, 110 % do roku 2040 a 115 % do roku 2050. **V prirodzených dynamických systémoch je toto zvýšenie často mimo kontroly manažérov.**

Je na členských štátoch, či využijú súčasnú SPP na vykonávanie tohto zákona a preprogramujú ju na tento účel. To nevylučuje možnosť použiť prostriedky zo súčasnej SPP na vykonávanie zákona o NRL. **Bola zavedená tzv. núdzová brzda**, ktorá umožňuje pozastaviť uplatňovanie ustanovení tohto zákona v núdzových situáciách a na zabezpečenie potravinovej bezpečnosti. Túto brzdú však musí aktivovať Komisia. Je to podobný postup ako pri pozastavení 4 % vyňatia pôdy z produkcie v rámci SPP. **Máme pochybnosti o účinnosti tohto mechanizmu.**

Konkrétne kritizujeme nasledujúce body výsledku trialógu z hľadiska obhospodarovania lesov:

1. v prípade ukazovateľov používaných na obnovu sa požiadavky dokonca sprísnil, a to bez akéhokoľvek odôvodnenia. Stojace a ležiace mŕtve drevo sa presunulo medzi "nepovinné" ukazovatele, ale namiesto výberu 3 z 5 (ako vo všeobecnom prístupe Rady a v pozícii EP) sa v kompromisnom riešení trialógu vyžaduje, aby sa vybralo aspoň 6 zo 7 ukazovateľov. **Tým sa odstráni možnosť výberu najvhodnejších ukazovateľov a vyradenia nevhodných ukazovateľov.**

2. dva z navrhovaných ukazovateľov majú tiež zjavne ideologický charakter. Ukazovateľ *"podiel lesov s prevahou pôvodných druhov drevín"* je krokom späť vzhľadom na preukázanú rastúcu nekompatibilitu pôvodných druhov drevín s globálnym otepľovaním. Ukazovateľ *"podiel lesov s nerovnomernou vekovou štruktúrou"* ignoruje potrebu zalesňovania na veľkých plochách poškodenej pôdy.

3. Používanie ukazovateľa *"prepojenosť lesov"* neberie do úvahy, že jeho realizácia je mimo kontroly lesníckeho sektora. Keďže les buď je, alebo nie je a nemôže byť jednoducho vytvorený ako dodatočná sieťová štruktúra.

Okrem toho pretrvávajú vážne pochybnosti o tom, či v budúcnosti vyplnú ďalšie požiadavky na lesy a vlastníctvo lesov z čl. 10 ods. 1 alebo čl. 11 ods. 4.

Perspektívne a udržateľné politiky by mali posilniť inovatívneho ducha, tvorivosť a zmysel pre zodpovednosť tých, ktorí už desaťročia aktívne formujú medzigeneračnú zmluvu v oblasti hospodárenia s pôdou a lesmi.

Politika by mala usmerňovať - nie paralyzovať; mala by stimulovať - nie obviňovať; mala by motivovať - nie manipulovať; mala by pestovať dialóg s tými, ktorých sa to týka.

Výsledok trialógu o NRL nespĺňa všetky tieto minimálne politické požiadavky, ale len zvyšuje záťaž na všetkých úrovniach bez toho, aby priniesol akúkoľvek pridanú hodnotu pre prírodu a ľudí, ktorí sa o ňu starajú a chránia ju.

Výsledky rokovaní v rámci trialógu nie sú vhodné na obmedzenie tejto hrozby alebo už aj tak nadmernej byrokracie pre poľnohospodárov, naopak, len ju prehĺbia. **Podporujú u našich poľnohospodárov a vlastníkov lesov obraz EÚ, ktorá kladie nereálne požiadavky a vytvára nekonečné povinnosti podávania správ. Obávame sa, že prijatie takéhoto návrhu by mohlo dramaticky zhoršiť už aj tak napätú náladu.**

Je síce bežné, že výsledky trialógu sa v EP schvaľujú bez ďalšej diskusie, ale nie je to automatické. Najmä nie vtedy, ak sa vo výsledku trialógu dostatočne neodráža stanovisko Parlamentu. Parlament má preto právo preskúmať výsledok trialógu. Máme záujem posilniť postavenie Parlamentu ako priamo voleného orgánu občanov.

Apelujeme na váš pragmatizmus a politickú zodpovednosť za ľudí, ktorí vás zvolili za svojich zástupcov. Preto vás naliehavo žiadame, aby ste v nadchádzajúcom záverečnom hlasovaní na plenárnom zasadnutí Európskeho parlamentu nariadenie o obnove prírody zamietli.

S úctou

Zostávam v úcte a s priateľským pozdravom ZDRAVÉMU - ZELENŠIEMU LESU ZDAR!

V Bytči, 24. februára 2024

Ing. Milan Ovseník – predseda ÚNIE

je reprezentatívna stavovská organizácia združuje na regionálnom princípe 12 autonómnych regionálnych organizácii združujúcich neštátne subjekty lesného hospodárstva najmä zástupcov vlastníkov súkromných a spoločenských lesov (pozemkové spoločenstvá – „urbáre“):

1. Gemerské regionálne združenie vlastníkov neštátnych lesov Rožňava,
2. Šarišsko zemplínske regionálne združenie vlastníkov neštátnych lesov Sabinov,
3. Regionálne združenie vlastníkov lesov Spiš Poprad,
4. Liptovsko-Tatranské združenie vlastníkov lesov Liptovský Mikuláš
5. Turčianske regionálne združenie vlastníkov lesov Turany,
6. Združenie vlastníkov neštátnych lesov Oravy Tvrdošín,
7. Slovenská spoločnosť urbárov a iných spoločenstiev Žilina,
8. Okresné združenie vlastníkov neštátnych lesov Kysucké Nové Mesto,
9. Regionálne združenie vlastníkov lesov okresu Čadca Zákopčie,
10. Združenie trencianskych vlastníkov neštátnych lesov Dubnica nad Váhom,
11. Bratislavské regionálne združenie vlastníkov neštátnych lesov a pasienkov Senec.
12. Združenie vlastníkov spoločenských a súkromných lesov Banskobystrického kraja

ÚRVNL Slovenska dlhodobo aktívne vyvíja činnosť v legislatívnej oblasti pri zastupovaní súkromných vlastníkov lesov v legislatívnom procese na národnej a európskej úrovni, činnosti pri presadzovaní záujmov súkromných vlastníkov lesov v poradných orgánoch, výboroch, komisiách zriaďovaných ústrednými orgánmi štátnej správy, Národnou radou Slovenskej republiky a inými inštitúciami aj na európskej úrovni, aktivity v oblasti informovania verejnosti o ekosystémových službách, ktoré občianskej spoločnosti súkromné lesy prinášajú zväčša bezplatne, výchovnú a vzdelávaciu činnosti vo vzťahu k svojim členom a v oblasti individuálneho poradenstva ku konkrétnym problémom jednotlivých vlastníkov lesov, ak to odborné znalosti a skúsenosti predstaviteľov regiónov dovoľujú.

ÚRVNL Slovenska je členom združenia právnických osôb

PEFC Slovensko,

PEFC Slovensko, ktoré je národným orgánom PEFC v Slovenskej republike a je správcom Slovenského systému certifikácie lesov. PEFC (Program pre vzájomné uznávanie lesných certifikačných schém) je svetovo najväčší systém certifikácie lesov. Prostredníctvom svojich štandardov systém zabezpečuje, aby všetky environmentálne, sociálne a ekonomické prínosy lesov mohli využívať súčasné i budúce generácie. PEFC (Program pre vzájomné uznávanie lesných certifikačných schém) je svetovo najväčší systém certifikácie lesov. Prostredníctvom svojich štandardov systém zabezpečuje, aby všetky environmentálne, sociálne a ekonomické prínosy lesov mohli využívať súčasné i budúce generácie. EFC Slovensko predstavuje národný riadiaci orgán PEFC v Slovenskej republike a je správcom Slovenského systému certifikácie lesov

ÚRVNL Slovenska je riadnym členom európskej organizácie

Konfederácie európskych vlastníkov lesov

so sídlom European Forestry house - Rue du Luxembourg 66,B-1000 Brussels .

CEPF so sídlom v Bruseli je nezisková organizácia, ktorá zastupuje záujmy takmer 16 miliónov vlastníkov lesov. Ide o súkromné osoby, rodiny a družstvá, ktoré sa starajú o približne 60 % európskej lesnej plochy. CEPF je zastrešujúcim združením 24 národných organizácií vlastníkov lesov v Európe.

CEPF zastupuje súkromných vlastníkov lesov v Európe a presadzuje spoločné záujmy súkromných vlastníkov lesov v Európe, konkrétne na úrovni EÚ zameriavajúc sa na hodnoty trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, súkromného vlastníctva a hospodárskej životaschopnosti odvetvia lesného hospodárstva.